

Beknopte inhoudsopgave

1. Probleemstelling en werkwijze	1
Deel I: Eerste verkenning	
2. Basisgegevens over burgemeesters en calamiteiten	25
3. De burgemeestersfunctie in Nederland in historisch perspectief	37
4. Calamiteiten, een nadere exercitie	67
5. Gedwongen vertrek van burgemeesters in Nederland vanaf 2000	109
6. Benoeming, ontslag en gedwongen vertrek van burgemeesters in België, Duitsland en Nederland	139
Deel II: Voorstudies	
7. Twaalf calamiteiten: opzet en analysekader	153
8. Twaalf calamiteiten nader onder de loep	193
9. Factoren in relatie tot de positie van de burgemeester	285
10. Verwachtingen voor verder onderzoek	315
Deel III: Gevalstudies	
11. Ongeregeldheden Groningen: de burgemeester vertrekt	331
12. Vuurwerkramp Enschede: burgemeester blijft aan	341
13. Ongeregeldheden Den Bosch: de burgemeester blijft aan	375
14. Cafébrand Volendam: de burgemeester vertrekt	387
15. Cellenbrand Schiphol: de burgemeester vertrekt	403
16. Facebookrellen Haren: de burgemeester vertrekt	419
Deel IV: Bevindingen en reflectie	
17. De uitkomst van de zes gevalstudies: de verwachtingen bezien	439
18. Conclusies en reflectie	453
Literatuur	507
Bijlage 1: Overzicht calamiteiten 1992 – 2012	535
Bijlage 2: Documentatie over casus uit hoofdstuk 8	537
Bijlage 3: Documentatie over casus uit hoofdstuk 11 tot en met 16	545
Samenvatting	553
Summary	573
Verantwoording en dank	593
Over de auteur	597

Uitgebreide inhoudsopgave

1. Probleemstelling en werkwijze	
1.1. Inleiding	1
1.2. Openbare orde en veiligheid; de risicomaatschappij	3
1.3. Onderzoeksvragen	9
1.4. Onderzoeksopzet en werkwijze	12
1.5. Case study	16
1.6. Indeling	19
1.7. Tenslotte	20

Deel I: Eerste verkenning

2. Basisgegevens over burgemeesters en calamiteiten	
2.1. Inleiding	25
2.2. Een definitie van het begrip calamiteit	25
2.3. Aantallen calamiteiten, bronnen en selectie	27
2.4. Over welke aantallen spreken we nu?	31
2.5. Samenvatting en conclusies	34
3. De burgemeestersfunctie in Nederland in historisch perspectief	
3.1. Inleiding	37
3.2. Vertrouwen, verantwoordelijkheid en schuld	38
3.3. Ontwikkeling van de burgemeestersfunctie in historisch perspectief	41
3.4. De wijze van benoeming en ontslag van de burgemeester	51
3.5. De verhouding tot hogere bestuurslagen	60
3.6. Samenvatting en conclusies	64
4. Calamiteiten, een nadere exercitie	
4.1. Inleiding	67
4.2. Crises, rampen en calamiteiten	69
4.3. Aspecten van calamiteiten	71
4.4. Crisispreventie en crisisbeheersing: het beleid van de Nederlandse overheid	75
4.5. Wet- en regelgeving	87
4.6. Rol en functie van een burgemeester tijdens een calamiteit	100
4.7. Landelijke beleidsnota's en regelgeving: een overzicht	106
4.8. Samenvatting en conclusies	107

5.	Gedwongen vertrek van burgemeesters in Nederland vanaf 2000	
5.1.	Inleiding	109
5.2.	Gevallen burgemeesters: kwantitatieve gegevens	110
5.3.	De val zelf: analyse van de kerngebeurtenis	111
5.4.	Wat achter de kerngebeurtenissen schuil gaat: de valversterkers	121
5.5.	Risicopatronen	126
5.6.	Maatschappelijke ontwikkelingen en dualisering	128
5.7.	Enkele mogelijke maatregelen	129
5.8.	Samenvatting en conclusies	134

6 Benoeming, ontslag en gedwongen vertrek van Burgemeesters in België, Duitsland en Nederland vanaf 2000

6.1.	Inleiding	139
6.2.	Benoeming	140
	6.2.1. België	140
	6.2.2. Duitsland	140
6.3.	De positie van de burgemeester: een theoretisch raamwerk	141
6.4.	Ontslag van de burgemeester	142
	6.4.1. België	142
	6.4.2. Duitsland	142
6.5.	Benoemd of gekozen	142
6.6.	Gedwongen ontslag van de burgemeester	145
	6.6.1. België	145
	6.6.2. Duitsland	146
6.7.	Drie landen vergeleken	147
6.8.	Samenvatting en conclusies	148

Deel II: Voorstudies

7.	Twaalf calamiteiten: opzet en analysekader	
7.1.	Inleiding	153
7.2.	Het analysekader	155
7.3.	De chronologische lijn	157
	7.3.1. De voorfase	157
	7.3.2. De acute fase	163
	7.3.3. De nafase	179
7.4.	De relationele lijn: de relaties van de burgemeester met andere actoren	180
7.5.	De procesgang	182
7.6.	Verantwoordelijkheid, verantwoording en oordeelsvorming	186
7.7.	Elf factoren geselecteerd	187
7.8.	Samenvatting en conclusies	190

8.	Twaalf calamiteiten nader onder de loep	
8.1.	Inleiding	193
8.2.	Twaalf casus nader beschouwd	193
8.3.	De gebruikte informatiebronnen	198
8.4.	Twaalf casus geanalyseerd	198
	8.4.1. De overstroming in Arcen en Velden, 1993	198
	8.4.2. De Herculesramp op vliegveld Eindhoven, 1996	204
	8.4.3. De mkz-rellen in Kootwijkerbroek, gemeente Barneveld, 2001	212
	8.4.4. De doodslag van R. Steegmans, gemeente Venlo, 2002	218
	8.4.5. De dijkdoorbraak in Wilnis, gemeente De Ronde Venen, 2003	223
	8.4.6. De 'Londsdale jongeren' in Noord-Limburg, 2005	229
	8.4.7. De bomenkap in Schinveld, gemeente Onderbanken, 2006	233
	8.4.8. De problemen in de wijk Oosterwei, Gouda, 2008	241
	8.4.9. De crash met het vliegtuig van Turkish Airlines, gemeente Haarlemmermeer, 2009	245
	8.4.10. De strandrellen in Hoek van Holland, gemeente Rotterdam, 2009	251
	8.4.11. De brand bij Chemie Park, gemeente Moerdijk, 2011	258
	8.4.12. Het schietincident in Alphen aan den Rijn, 2011	268
8.5.	Eerste conclusies uit de analyse van twaalf casus	275
8.6.	Samenvatting en conclusies	281
9.	Een vergelijkende analyse van twaalf calamiteiten	
9.1.	Inleiding	285
9.2.	Elf factoren opnieuw beschouwd	286
9.3.	Het totaalbeeld: factoren en casus	298
9.4.	Enkele specifieke zaken	301
9.5.	Samenvatting en conclusies	311
10.	Verwachtingen voor verder onderzoek	
10.1.	Inleiding	315
10.2.	Verwachtingen geformuleerd en beargumenteerd	316
10.3.	De genoemde factoren opnieuw bezien	318
10.4.	Verwachtingen op een rij	320
10.5.	Samenvatting en conclusies	327